

Mateřství u mladých žen, které prošly náhradní rodinnou péčí¹

Britské dívky mladší 18 let v náhradní rodinné péči se stávají matkami nepoměrně častěji než jejich vrstevnice žijící ve svých biologických rodinách. Tento nepoměr je pak ještě větší u mladých žen, které náhradní rodinnou péči již opustily. Přestože je jejich mateřství obvykle neplánované, v mnoha případech je dívka vnímá jako velmi pozitivní zkušenost, milník, který jim dává možnost zlomit začarovaný kruh špatného rodičovství.

Tento zlom ovšem není vůbec jednoduchý vzhledem k dlouhodobému stresu, kterému byly tyto matky v dětství samy často vystaveny. Výzkum ukázal, že zneužívání, opakovaný stres a chybějící vazba na pečující osobu mohou mít zásadní vliv na schopnosti jedince zvládat zátěžové situace, chápat sám sebe i druhé a vytvářet sociální vztahy. Stejně tak je ale důležité zdůraznit, že dvě třetiny dětí, které samy zažily zneužívání, neopakují toto chování na svých vlastních dětech, tzn. vytvořily si velkou dávku resilience.

Britská studie, jíž se účastnilo šest mladých matek, které v nedávné době opustily náhradní rodinnou péči, zjistila, že jejich prožitky jsou často protikladné a velmi nestálé. Dívky uvedly, že těhotenství pro ně znamenalo velkou naději a šanci, jak se stát „dobrým“ rodičem. Všechny doufaly, že jejich děti budou moci prožít lepší dětství, než jaké měly ony samy. Po narození dítěte přišlo u některých rozčarování, že ne vždy dokáží být těmi „dobrymi“ matkami, jak doufaly.

I přesto však všechny dívky cítily radost z mateřství a byly za něj vděčné. Díky svým dětem měly také možnost vidět samy sebe v pozitivním světle – demonstrovat svou sílu a resilienci. Často také měly poprvé v životě možnost ovlivnit výsledek dění kolem sebe. Současně se však dostavily také pochybnosti o sobě samé, pocity zranitelnosti a strach, že je odmítne vlastní dítě.

Všechny dívky si vytvořily ke svým dětem velmi silné pouto, což byla pro mnohé zcela ojedinělá zkušenost. I přesto však nastaly momenty, kdy se cítily, že si potřebují od svých dětí odpočinout. To však často nebylo možné z praktických důvodů, protože jim samotných chybělo rodinné zázemí a síť přátel a známých. Mateřství v takto raném věku také mělo zásadní vliv na jejich kariérní plány a na sociální vztahy, některé z dívek se cítily jako v pasti a takto časného mateřství litovaly.

Mateřství též vyvolalo v některých dívkách novou touhu po kontaktu se svou biologickou matkou. V několika případech se ovšem nakonec jednalo o velmi negativní zkušenost, jelikož je jejich matky znovu odmítly. Přestože dívky hledaly podporu ve svém okolí, v některých případech ji vnímaly jako nevídanou. Zájem sociálních pracovníků, především v prvních dnech po narození dítěte, znesnadňoval dívkám navázat s dítětem vztah.

Mnohé z prožitků těchto mladých matek jsou totožné se zkušenostmi žen, které vyrůstaly ve svých biologických rodinách. Klíčový rozdíl však zdá se tkví v povaze zkušeností dívek, které prošly náhradní rodinnou péčí. V průběhu celého výzkumu se stále objevovaly silné odkazy na jejich vlastní dětství a na zneužívání, které zažívaly. Dalším rozdílem je také síla emocí, kterou jim mateřství přineslo. Přestože rodičovství je všeobecně velmi emočně bohatou zkušeností, tyto dívky neustále čelily nebezpečí, že znovu zažijí pocit odmítnutí a opuštění. V neposlední řadě je také od většiny ostatních matek odlišuje negativní diskurs panující v souvislosti s nezletilými matkami, který bývá silnější než pozitivní příběhy o mateřství a resilienci.

---

¹ Resumé článku Maxwell, A.; Pactor, J.; Hammond, L. (2011). 'Me and the child' Parenting experiences of young mothers leaving care. *Adoption & Fostering*. Vol. 35, No. 4, s. 29–40.